

Bliv

HÅNDVÆRKER

- Få flere unge mennesker til aktivt at vælge en erhvervsuddannelse ved at skabe relaterbare forbilleder

Foreningen Håndværket, 2021

Forhistorie

I foråret 2018 vil en erhvervsfond gerne sponsorere et tiltag, der skal sætte fokus på de udfordringer håndværksmæssige uddannelser står over for.

Idéen er i alt sin enkelthed at skabe relaterbare forbilleder, som unge mennesker kan spejle sig i samt at tilføre prestige til erhvervsuddannelser, så unge kan se en håndværksmæssige uddannelse som et aktivt valg i sig selv.

Kampagnen bliver modtaget over al forventning. De første udvalgte erhvervsskoler bidrager aktivt og flere skoler tilslutter sig hurtig efter den første uddeling. Medierne er ligeledes meget aktive i at udbrede den gode historie om det gode formål.

Året efter får projektet også en betydningsfuld politisk opbakning, da daværende undervisningsminister Merete Riisager overrækker talentprisen i foråret 2019.

I foråret 2020 er kampagnen nu moden til at blive videreudviklet med flere faggrupper samt deltagelse af samtlige erhvervsskoler i landet. Alle skoler nominerede talenter og en jury af landet dygtigste fagfolk var samlet.

Men desværre kom COVID-19 pludseligt og alle muligheder for private sponsorater forsvandt ligeså hurtigt. Det bliver simpelthen for usikkert at fortsætte det uddannelsespolitiske initiativ.

Med andre ord, så står og falder projektet nu alene på opbakning fra offentlige midler.
– I hvert tilfælde for en periode.

UDFORDRING: FÅ FLERE UNGE MENNESKER TIL AKTIVT AT VÆLGE EN ERHVERVSUDDANNELSE

Hvordan får man flere unge til at tage en erhvervsuddannelse?

En af de store udfordringer er, at de håndværksmæssige uddannelser ikke har den store appel til unge. Der er simpelthen ingen prestige i at tage en erhvervsuddannelse.

Spørgsmålet er, hvordan man kan påvirke de unge mennesker til netop at vælge en erhvervsuddannelse?

En af de mulige løsningsmodeller er at skabe relaterbare forbilleder. At skabe forbilleder ud af landets dygtigste håndværkere, som unge mennesker kan spejle sig i.

En samfundsmæssig udfordring

Det havde igennem flere årtier været et politisk ønske, at flere unge skulle tage en studentereksamen. Den politiske ambition om at løfte det generelle uddannelsesniveau er lykkedes, så i dag tager lidt over 70 procent af en ungdomsårgang en studentereksamen.

Men desværre er der også en skyggeside, og det er, at nu mangler der kvalificeret arbejdskraft i de håndværksmæssige erhverv, så nu er der en ny politiske ambition om at balancere forholdet mellem de akademiske og håndværksmæssige uddannelser. At få flere unge til at træffe en beslutning om at tage en erhvervsuddannelse.

Påvirke beslutningsprocessen i valg af uddannelse

Når man ser på hvem, der vælger hvilke uddannelser, så sættes det typisk op i et kontinuum af boglig styrke: Fra den boglige svagere elev, der næsten altid vælger en erhvervsuddannelse til de boglige stærkere elever, som oftest går i en gymnasial retning. Disse grupper, der kan inddeles i tre følgende grupper:

FGU-gruppen

Gruppen af elever, der har afsluttet grundskolen, men af den ene eller anden årsag endnu ikke er påbegyndt en uddannelse. For dem skønnes det, at en erhvervsuddannelse vil være det mest naturlige uddannelsesvalg, så det primære fokus vil være at påvirke beslutningsprocessen i retning af netop en erhvervsuddannelse.

EUD-gruppen

Gruppen af elever som begynder direkte på en erhvervsuddannelse, men ikke er helt afklaret med deres uddannelsesvalg og enten overvejer at tage en anden erhvervsuddannelse eller helt at holde op igen. Med andre ord vil en påvirkning af denne gruppe kunne fastholde dem i uddannelse i stedet for at droppe ud.

Den gymnasiale gruppe

Tænkt eksempel: Afslutningen på udskolingen nærmere sig og en typisk familie er samlet omkring spisebordet, hvor den unge søger et familielært råd til valg af uddannelse, som i måske lidt for manges tilfælde vil lyde således:

"Tag først en studentereksamen og så kan du altid finde ud af, hvad du vil bagefter, lille skat."

At forældre rådgiver således, er meget naturligt, måske endda rationelt, da den unge på den måde kan holde flere døre åbne i et fremtidigt uddannelsesvalg. Men måske kan beslutningsprocessen alligevel påvirkes i positiv retning af en erhvervsuddannelse?

At de unge i den gymnasiale gruppe er interessante, kan ses på et individ-niveau, hvor den enkelte elev givetvis gennemfører gymnasiet, men opnår ikke et tilfredsstillende karakterniveau til videre uddannelse.

Denne gruppe elever kunne på næsten samme tidsrum have været færdiguddært fra en erhvervsskole, måske endda med en EUX i stedet for en EUD.

Hertil skal det samtidig bemærkes, at hvis flere fra den gymnasiale gruppe skulle beslutte sig for at tage en erhvervsuddannelse, så ville det udover at mindske resursebehovet på uddannelsesområdet også det påvirke den samfundsøkonomiske balance mellem boglige og håndværksmæssige uddannelser.

Prestige til erhvervsuddannelserne

Hvilke parametre er afgørende for at kunne få unge mennesker til at træffe en beslutning om at vælge en erhvervsuddannelse?

I en tale ved lancering af uddannelsespolitiske tiltag fremhævede daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen, at en af de mange udfordringer erhvervsuddannelserne står over for var prestige:

“Vi skal gøre op med den fejlopfattelse, at de boglige fag per definition skulle være finere end håndens arbejde.”

I efteråret 2018 afsættes der således en pulje på 2,34 milliarder og efterfølgende lanceres der flerstrengede tiltag for at få flere til at søge og færdiggøre en erhvervsuddannelse.

Synlighed er ikke alt

Det er uden diskussion at erhvervsuddannelserne generelt er udfordret på manglende prestige. Den manglende kvalificerede faglærte arbejdskraft er generelt tiltagende og i flere fag er søgning til uddannelsen endda nået tæt på et kritisk punkt.

Eksempelvis søger der i dag færre end 50 unge ind på konditoruddannelsen om året, hvilket er i en stærk kontrast til at det mest sete tv-showet gennem de seneste år, *Den store bagedyst*, burde have inspireret unge mennesker til netop at søge ind på konditoruddannelsen.

Med andre ord, så er det ikke tilstrækkeligt at et fag bliver synliggjort i medierne. Der må andre tiltag til for at vende den negative kurve.

Relaterbare forbilleder skaber interesse for håndværket

Der blev i forbindelse med interviews af de tidligere nominerede talenter stillet et antal spørgsmål om parametre i deres beslutningsgrundlag. Samtlige besvarelser havde følgende fællestræk:

1 De valgte primært en erhvervsuddannelse på baggrund af deres interesse for faget.

2 Deres nærmeste omgivelser var alle tøvende over for deres beslutning. Her fremhæves fordomme om faget, såsom manglende prestige, lønvilkår og arbejdsforhold.

3 De anså det for meget sandsynligt at flere relaterbare forbilleder ville have lettet deres beslutning over for deres venner, familie og ikke mindst dem selv.

Med andre ord så vælger man næppe fysik, fordi Niels Bohr har vundet en nobelpris. Man vælger at læse fysik fordi ens interesse for faget er blevet vakt på et eller andet tidspunkt. Man kender nogen, der kender nogen eller måske har man læst om et relaterbart forbillede i en avis, måske endda været i dialog med et forbillede på ens skole.

KOMMUNIKATIV LØSNINGSMODEL: TALENTPRIS SKABER RELATERBARE FORBILLEDER OG TILFØRER PRESTIGE TIL ERHVERVSUDANNELSER

Man kan begrænse adgang til de gymnasiale uddannelser (pisker) og give et økonomisk incitament til at blive håndværker (guleroden) eller man kan også skabe prestige omkring de håndværksmæssige uddannelser (fri vilje). Nedenstående beskriver en kommunikativ løsningsmodel, der er skabt på mediernes præmisser, så de kan facilitere mest mulig synlighed for en prestigeskabende talentpris.

Formål med en talentpris:

- *At finde årets dygtigste nyudlærte håndværkere inden for udvalgte faggrupper.*
- *At skabe relaterbare forbilleder ud af de nyudlærte håndværkere, som unge mennesker kan spejle sig i og dermed påvirke beslutningsprocessen i en positiv retning for erhvervsskolerne.*
- *At tilføre prestige til erhvervsuddannelserne.*
- *At skabe en sund samfundsmæssig balance mellem boglige og håndværksmæssige uddannelser.*

Hvem kan deltage?

Alle nyudlærte håndværkere fra det forrige kalenderår, der opfylder de fastsatte kriterier, har mulighed for at blive nomineret i indeværende år.

Fuld uafhængighed i nomineringsprocessen

Talentprisen tilsigter, at nomineringen af talenterne vil ske på et sagligt grundlag, så talentprisen erklærer sig derfor uafhængig i nomineringsprocessen.

Samtlige erhvervsskoler deltager (demokratisk dimension)

Talentprisen ønsker at opfylde en demokratisk dimension, hvor samtlige af landets erhvervsskoler med et hovedforløb i de udvalgte faggrupper kan nominere talenter ud fra et forholdstal af antal elever til svendeprøve.

Udvælgelseskriterier for de enkelte talenter (social dimension)

Talentprisen tilstræber, at den skal have en social dimension. Noget alle elever kan stræbe efter. At den skal inkludere de ikke boglige kandidater. Forstået på den måde at den skal finde den dygtigste håndværker og ikke blot den kandidat med den højeste karaktergennemsnit.

De nominerede talenter udvælges på baggrund af nedenstående kriterier: Uddannelseslederen for den enkelte faggruppe vil i samråd med faglærerne på uddannelsesstedet alene stå for udvælgelsen.

Definition på et håndværksmæssigt talent udover det sædvanlige:

- *Den nominerede skal have haft et bemærkelsesværdigt højt håndværksmæssigt niveau gennem hele hovedforløbet.*
- *Den nominerede skal have modtaget en udmærkelse ved svendeprøven.*
- *Den nominerede skal være en god ambassadør for faget.*

Uddannelseslederne sender på baggrund af ovenstående kriterier en saglig begrundet anbefaling til talentprisen, der efterfølgende bruges til videre udvælgelse af vinderne i de enkelte faggrupper.

Udvælgelseskriterier for valg af vindere

Valg af vinderne i de forskellige faggrupper vil ske på følgende baggrund:

- *Anbefaling fra erhvervsskole.*
- *Interview af nomineredes talents læreplads.*
- *Interview af nominerede talent.*

De tre ovenstående punkter vil som udgangspunkt vægtes ligeligt i bedømmelsen af de nominerede talenter, men jurymedlemmernes individuelle vurdering kan i særlige tilfælde se bort fra denne vægtning.

Jurymedlemmer af landets dygtigste håndværkere

En skiftende jury af landets dygtigste fagfolk vil kollektivt udvælge de vindende talenter. Det enkelte jurymedlem har den afgørende stemme i deres egen faggruppe.

Interviews

Talentprisen indsamler alle anbefalingerne fra erhvervsskolerne samt foretager interviews af nomineredes læreplads. Efterfølgende forelægges informationerne for juryen, der derefter vil interviewe talenterne.

Juryen kan foretage en vurdering, kvalificering og nødvendig frasortering af de nominerede talenter inden start af interviewrunde.

Et fysisk interview foretrækkes og disse vil finde sted på en af erhvervsskolerne. De enkelte faggrupper interviewes på samme dag eller hvis ønskeligt over to dage i både Øst- og Vestdanmark.

OVERRÆKKELSESTED

Vinderne er hemmeligholdte indtil dagen for overrækkelsen. Kun jury og talentprisen vil være vinderne bekendt.

OVERRÆKKELSESTED tilstræbes at ske skiftevis på landets erhvervsskoler og gerne i forbindelse med eksisterende arrangementer, f.eks. årsafslutning, medaljeoverrækkelse m.m.

SYNLIGGØRELSE AF TALENTPRISEN I DE KLASSISKE MEDIER

Medierne spiller en væsentlig faktor i synliggørelsen af de nominerede talenter. De er med andre ord en vital medspiller i at skabe de relaterbare forbilleder, der kan påvirke beslutningsprocessen i valg af uddannelse.

Samtlige af landets erhvervsskoler nominerer talenter og i tilknytning til lokalområderne skabes en historie om, at skolen nominerede talenter til en pris for landets dygtigste, nyudlærte håndværkere. Historier om dygtige unge mennesker, der skal få flere til at søge en erhvervsuddannelse, er oftest forsidestof i landets lokal- og regionalmedier.

Derudover vil landsdækkende avis- og TV-medier hellere end gerne bidrage med at fortælle om finalisterne og formålet med talentprisen.

SYNLIGGØRELSE AF TALENTPRISEN PÅ DE SOCIALE MEDIER

Med tanke på beslutningstagernes alder, så spiller de sociale medier en signifikant rolle for synliggørelse af forbillederne. Dette skal ses i en kontekst af, at beslutningstagerne nærmeste familiære relationer primært læser/ser de traditionelle medier.

På de sociale medier vil en parallel kampagne blive iværksat. En kampagne, der vil ramme den mere SoMe-aktive gruppe af branchefolk. Alle nominerede talenter får deres eget opslag, som igen deles af skole, læreplads, venner og familie. Derudover vil de klassiske medier også poste personfortællingerne på deres sociale medier.

PRÆMIESUM

Vinderen i den enkelte faggruppe vil modtage en substantiel håndsrækning til videre uddannelse inden for deres respektive felt. Dette vil ske i form af et uddannelseslegat på 50.000 kroner.

EN ALMENNYTTIG FORENING

Administration af talentprisen organiseres i en forening med det almennyttige formål at sætte et positivt fokus på erhvervsuddannelser.

Foreningen vil være projektleder på alle aktiviteter i forbindelsen med talentprisen, herunder synliggørelse og generel markedsføring af talentprisen plus arrangør af overrækkelsen.

Uddannelseslegatet administreret ligeledes af foreningen og overskud i foreningen uddeles i form af diverse uddannelseslegater.

Bestyrelsen for foreningen skal findes blandt ligesindede fagfolk med en altruistisk interesse i håndværkets ve og vel.

Bidragydere

Der søges offentlige midler, almennyttige fonde og senere vil der også søges godkendte private sponsorer for at sikre et kontinuerligt og stabilt økonomisk fundament.

3 BUDGETRAMMER

Budgettet er direkte skalerbart og skal tilpasses efter antal af faggrupper, der ønskes fremhævet som forbilleder. Dertil skal det dog bemærkes, at selvom en faggruppe i sig selv ikke er fremhævet, så vil der stadigvæk være en signalværdi i, at det er i erhvervsuddannelser som helhed, at forbillederne skabes.

Eksempel med alle faggruppe i samtlige fire hovedområder:

Der er lidt over hundrede erhvervsuddannelser fordelt på fire hovedområder, så det ville være utopisk at fremhæve forbilleder i samtlige erhvervsuddannelser på én gang. En udvælgelse af fag skal ske med henblik på relevante nedslagspunkter for øget søgning til de enkelte fag, herunder ydre omstændigheder såsom manglende jobsikkerhed, øget jobefterspørgsel i faget m.m.

20 faggrupper fordelt på de 4 hovedområder ville være ideelt. Aktivitet med deltagelse af samtlige af landets erhvervsskoler, der efter forholdstal nominerer cirka 150-200 talenter. En jury bestående af 20 medlemmer fra hver sit fag finder en vinder i hver faggruppe.

Foreningen vil være projektleder på alle aktiviteter under udvælgelsen af de 20 vindere samt overrækkelse.

Mediekampagnen i de klassiske medier og SoMe med synliggørelse af de nominerede samt talentprisens formål vil ligeledes varetages af foreningen. Der estimeres cirka 200 pressehistorier.

Tidsramme

Tidsrammen for talentprisen starter lige så snart årets sidste svendepøver er overstået på erhvervsskolerne og slutter med overrækkelse af talentprisen i forbindelse med semesterafslutning i foråret/sommer.

Få skoleelever i dialog med de relaterbare forbilleder

I umiddelbar forlængelse af overrækkelse af talentprisen, så tiltænkes det, at vinderne i egenskab af at være relaterbart forbillede foretager en turné rundt på landets FGU'er,

grundskoler og erhvervsskoler for at gå i dialog med de fremtidige beslutningstagere i uddannelsesvalg.

Analyse og rapport

I forbindelse med talentprisen indsamles information i form af anbefaling fra erhvervsskoler, interviews af læreplads samt interview af de nominerede talenter. Disse data vil blive analyseret og udarbejdes til en offentlig tilgængelig rapport.

Debat om fremtidens erhvervsskole

Den årlige rapport kunne tænkes at være et oplagt udgangspunkt for en debat og eventuel anbefaling til fremtidens erhvervsskole.

Antal årsværk:

Med udgangspunkt i tidligere erfaringer vil aktiviteten kunne afvikles inden for 10 årsværk.

Kontaktinformation Foreningen Håndværket:

Kenneth Greenwich-Wagner (f. 1967) er stifter af Foreningen Håndværket. Uddannet cand.scient.pol. fra Københavns Universitet med speciale i politisk rådgivning og kommunikation. Har mange års erfaring med virksomhedsrådgivning i management og kommunikation og har de seneste år haft fokus på uddannelses- og beskæftigelsespolitik med idéudvikling af talentpris for at skabe relaterbare forbilleder til unge mennesker i forbindelse med valg af erhvervsuddannelser.

Kenneth Greenwich-Wagner
Foreningen Håndværket
Ewaldsgade 1
DK-2200 København N
Mail: Kenneth@mhtp.dk
Mobil: +45 26 137 137
CVR-nr.: 41885289